

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.367/2012/7. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. Bácsó Éva Amarilla ügyvéd (címe) által képviselt I.rendű felperes neve (címe) felperesnek, a dr. Rácsai Lajos ügyvéd ügyintézője mellett a dr. Rácsai Ügyvédi Iroda (címe) által képviselt I. rendű **alperes neve** (címe) I. rendű és II.rendű alperes neve (címe) II. rendű alperesekkel szemben kártérítés megfizetése iránti perében a Debreceni Törvényszék 10.P.21.775/2010/37. számú ítélete ellen az alperesek részéről 38. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és az I. rendű alperes marasztalásának tőkeösszegét 160 000 (százhatvanezer) Ft-ra, míg a felperes javára fizetendő perköltség összegét 100 000 (egyszázezer) Ft-ra leszállítja. Az I. rendű alperes által külön felhívásra megtérítendő kereseti illeték összegét 13 500 (tizenháromezer-ötszáz) Ft-ra felemleri, továbbá kötelezi a felperest, hogy térítsen meg az államnak - az állami adóhatóság felhívására az abban foglalt módon és határidőn belül - 1500 (ezeröttszáz) Ft le nem rótt kereseti eljárási illetéket, egyebekben az ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi az I. rendű alperest - és mögöttesen a II. rendű alperest -, hogy fizessen meg 15 napon belül a felperesnek 5 400 (ötezer-négyszáz) Ft másodfokú perköltséget és térítsen meg az államnak - az állami adóhatóság felhívására az abban foglalt módon és határidőn belül - 10 800 (tízezer-nyolcszáz) Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket. Kötelezi a felperest, hogy ugyancsak térítsen meg az államnak - az állami adóhatóság felhívására az abban foglalt módon és határidőn belül - 1 200 (ezerkétszáz) Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

A fotóművész foglalkozású felperes az 1990-es évek elején készítette el a perbeli 4 db húsvéti képeslap alapjául szolgáló színes negatívot. 2007. márciusában képeslapvásárlás során észlelte, hogy az I. rendű alperes a nevének feltüntetése nélkül forgalmazta az általa megalkotott színes negatívak alapján készült képeslapokat. Ezzel a felperes szellemi alkotásához fűződő jogait, nevezetesen a szerzőt megillető személyi- és vagyoni jogait megsértette.

A felperes a keresetében annak megállapítását kérte, hogy az I. rendű alperes megsértette a szerzői jogait, ezért őt képenként 40 000 Ft vagyoni és 10 000 Ft nem vagyoni kártérítés és késedelmi kamatai megfizetésére kérte kötelezni azzal, hogy amennyiben tőle a tartozás behajthatatlan, úgy a II. rendű alperes köteles annak megfizetésére.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték azt jogalapjában vitatva.

Az elsőfokú bíróság a 37. sorszám alatt meghozott ítéletében megállapította, hogy az I. rendű alperes megsértette a felperes szerzői jogait és kötelezte őt, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 200 000 Ft tőkét és annak 2010. június hó 16. napjától járó késedelmi kamatát, valamint 125 000 Ft perköltséget. Kötelezte az I. rendű alperest, hogy térítsen meg az államnak külön felhívásra 9 000 Ft le nem rótt kereseti illetéket, és kötelezte a II. rendű alperest, hogy amennyiben az I. rendű alperestől a követelés behajthatatlan, úgy 15 napon belül a fenti tőkét, kamatot és perköltséget fizesse meg a felperesnek, illetőleg az államnak térítse meg.

Határozatának indokolása szerint a Ptk. 86. §-ának (1) bekezdése alapján a szellemi alkotás a törvény védelme alatt áll, s ilyennek kell tekinteni az Szjt. 1. §-a (1) bekezdésének i) pontja értelmében a fotóművészeti alkotást, amelynek szerzőjét megilletik a műhöz kapcsolódó vagyoni- és személyi jogosultságok. A mű felhasználásra vonatkozó engedély az Szjt. 16. §-ának (1) bekezdése szerint felhasználási szerződéssel szerezhető meg, ami az Szjt. 45. §-ának (1) bekezdése alapján kizárólag írásban köthető meg érvényesen.

A perben a felperes bizonyította, hogy a 4 db színes negatívot ő készítette, amit aztán az alperesek sem vitattak. Az azok alapján készült levelezőlapokon a felperes szerzőként nem került feltüntetésre, ezért az I. rendű alperes megsértette a felperesnek az Szjt. 12. §-ának (1) bekezdésében meghatározott azon jogát, hogy nevét a művén feltüntessék. Az őt ért nem vagyoni kár mértékét az elsőfokú bíróság **B. A.** igazságügyi szakértő kiegészített szakvéleménye alapján képenként 10 000 Ft-ban állapította meg.

A képek felhasználásának jogszerűségéhez az I. rendű alperesnek a szerző felperestől kiinduló írásbeli felhasználási szerződések láncolatát kellett volna igazolnia. Előadása szerint a felperes a perbeli színes negatívot értékesítette a **"L" Kft.**-nek, majd az a **"D" Kft.**-nek, akitől azokat az I. rendű alperes szerezte meg, ám közöttük írásbeli felhasználási szerződés nem jött létre. Az I. rendű alperes a negatívokat felhasználta, többszörözte és terjesztette, amivel a felperesnek az Szjt. 17. §-ában rögzített vagyoni jogait is megsértette, aminek megállapítását az Szjt. 94. §-a (1) bekezdésének a) pontja szerint a felperes alappal kérte.

Az alperesek védekezésükben vitatták a felperest ért vagyoni kár összegét, aminek megtérítését szerintük alappal nem is kérhette, mert az időközben végelszámolással megszűnt **"L" Kft.**-nek a negatívokat vagyoni jogait átruházva értékesítette. A felperes ezt az állítást tagadta, és a **"L" Kft.** volt alkalmazottjának tanúvallomása sem igazolta a perbeli képek megvásárlását, ahogy a 30. sorszám alatt becsatolt felhasználási szerződés sem, ezért az I. rendű alperes kártérítési felelősséggel tartozik a felperes felé a szerzői vagyoni jogainak megsértése miatt, aminek a felperes által követelt összegét az elsőfokú bíróság a perben beszerzett és az alperesek észrevételei alapján kiegészített, ezáltal aggálytalan szakvélemény alapján elfogadhatónak találta.

Az elsőfokú bíróság a II. rendű alperest, mint az I. r. alperes beltagját a Gt. 97. §-ának (1) és a 108. §-ának (3) bekezdésein alapuló mögöttes felelőssége alapján marasztalta. A pervesztes alpereseket a felperes perköltségének a megfizetésére és a le nem rótt kereseti illeték megtérítésére is kötelezte.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperesek terjesztettek elő fellebbezést, amelyben annak megváltoztatását és a kereset elutasítását, vagylagosan pedig az első fokú ítélet hatályon kívül helyezését kérték az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára való utasítása mellett. Továbbra is állították, hogy a felperes a kihallgatott tanú vallomásával is igazoltan ellenértékért átruházta a képekkel kapcsolatos vagyoni jogait, de ettől eltekintve sem marasztalhatóak az alperesek, mert ők az adott helyzetben általában elvárható módon jártak el, ugyanis szóbeli megállapodással szereztek meg a képek felhasználására való jogosultságot. Ha a felperes ezt követően kártérítéshez is jutna, azzal „jogalap nélkül gazdagodna, és az felvetné a joggal való visszaélés gyanúját”. A vagyoni kártérítés összege eltűzött is, mert annak idején 5-6 000 Ft volt a felvételek darabonkénti ára, amivel szemben a szakvélemény nem is tartalmazott számlákkal alátámasztott összehasonlító adatokat.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az első fokú ítélet helybenhagyását kérte lényegében annak helyes indokai alapján.

Az ítélet tábla a fellebbezést részben találta alaposnak a következők szerint:

Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság a tényállást és abból részben helytálló jogi következtetéseket vont le.

Az alperesek a fellebbezésükben nem vitatták, hogy a perbeli képeket ábrázoló negatívokat a felperes készítette, viszont a saját jóhiszeműségüket állították a jogosulttal szóban megkötött felhasználási szerződésre hivatkozással. Az elsőfokú bíróság ezzel összefüggésben elfoglalt jogi álláspontját osztotta az ítélet tábla, így az Szjt. 45. §-ának (1) bekezdésére és a Ptk. 218. §-ának (1) bekezdésére figyelemmel az alperesek akkor sem hivatkozhattak alappal a perbeli fényképek jogszerű felhasználására, ha azok tekintetében állításuknak megfelelően a felhasználási szerződések láncolata a felperestől kiindulva megszakítás nélkül vezetne az I. rendű alpereshez. Önmagában a jogszabály által a felhasználási szerződésre megkövetelt formakényszer elmulasztása megalapozta az I.

rendű alperes magatartásának felróhatóságát, ezért azt emiatt nem is lehetett sikerrel kimenteni.

Helyesen értékelte az elsőfokú bíróság a kihallgatott tanú vallomását, amelyet az alperesek állításával ellentétben nem kirekesztett a bizonyítékok közül, hanem annak tartalma szerint vett figyelembe: mivel a tanú a perbeli fényképek szerzői vagyoni jogainak átruházására nem tudott visszaemlékezni, helytállóan állapította meg, hogy a tanúvallomás az alperesi tényállítás alátámasztására nem volt alkalmas.

A perbeli szakértői vélemény annak kiegészítésével együtt aggálytalannak volt tekinthető, ugyanis a vagyoni kár tekintetében támpontként a piacon hasonló jogügyletekért kialakult díj mértéke vehető figyelembe. A felperes az újságírók szövetségére hivatkozott és csatolásra kerültek ilyen felvételek felhasználásával foglalkozó gazdasági társaságok nyilatkozatai, amelyek miatt a fényképenkénti 40 000 Ft nem volt eltúlzottnak minősíthető.

A nem vagyoni kártérítés vonatkozásában nem volt elegendő a felperes részéről a jogsértésre hivatkozni, hanem e tekintetben többlétegyállás előadása és bizonyítása is szükséges lett volna, ám ő a szerzői jogainak megsértésére való általános utaláson kívül nem is jelölt meg általa elszenvedett és kompenzálendő konkrét immateriális hátrányt. Itt utal az ítélet az ebben a kérdésben kialakult bírói gyakorlat szemléltetése érdekében a BHHGY 1992/2. (100.) szám alatt közzétett eseti döntésben kifejtett álláspontra: az engedély nélküli felhasználás miatti jogos felháborodás egyéb hátrányok bizonyítása nélkül nem alapozza meg a nem vagyoni kárpótlás iránti igényt.

A leírtak miatt az ítélet az első fokú ítéletet a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, és az I. rendű alperes által fizetendő kártérítés tőkeösszegét a nem vagyoni kártérítés összegével csökkentette. A részben megváltoztatott döntés miatt a felperes immár 90 %-ban tekinthető pernyertesnek (a megállapítás iránti keresetben teljesen és a kártérítés iránti keresetben 80 %-ban), ezért az ítélet az arányos összegre szállította le az I. rendű alperes által a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése alapján fizetendő perköltség összegét, amelynél az elsőfokú bíróság által tartott nagyszámú (8) tárgyalásra és a tárgyaláson kívül kifejtett ügyvédi munkára összesen 12 órát vett figyelembe. A felperes által szükségtelenül lerótt 12 000 Ft kereseti illeték elszámolásra került a javára fizetendő perköltségen belül, ám különbözetként nem az elsőfokú bíróság által megjelölt 9 000 Ft, hanem - a meg nem határozható pertárgyérték miatt 450 000 Ft-ot alapul véve - 15 000 Ft mutatkozik, így a felek ezt kötelesek a pervesztességük arányában viselni. Az ítélet ezért ennek megfelelően emelte fel az I. rendű alperes által megtérítendő le nem rótt kereseti illeték összeget és marasztalta arányosan a 10 %-ban pervesztés felperest is.

A fellebbezési eljárásban az alperesek nagyobb részben (90 %) pervesztettek lettek, ezért a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése alapján kötelesek a jogi képviselővel eljáró felperes javára perköltséget fizetni azzal, hogy a II. rendű alperes kötelezettsége mögöttes az első fokú ítéletben kifejtett okból. A perköltség összegén belül az ítélet a jogi képvisellel felmerült munkadíjat a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-ának (3) és (5) bekezdései alapján határozta meg a

felperes javára fizetendően 9 000 Ft-ban. Az elsőfokú bíróság annak ellenére, hogy ítéletének indokolásában rámutatott a kereseti illeték lerovásának szükségtelen voltára, az alpereseket mégis fellebbezési eljárási illeték fizetésére hívta fel, ráadásul helytelen összegben (48 000 Ft helyett 36 000 Ft). Az alperesek által lerótt fellebbezési eljárási illeték pervesztességével arányos részével (3 600 Ft) az ítéletábra csökkentette a felperesnek járó perköltség összegét, s így a különbözetként jelentkező 5 400 Ft-ban marasztalta az alpereseket, a teljesítési határidőt a Pp. 217. §-ának (1) bekezdése alapján állapítva meg. A még le nem rótt 12 000 Ft fellebbezési eljárási illetéket a felek az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 74. §-ának (3) bekezdése értelmében irányadó, a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése alapján kötelesek a pervesztességük arányában külön felhívásra megtéríteni.

Debrecen, 2012. november hó 22. napján

dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta sk. a tanács elnöke, dr. Bakó Pál sk. előadó bíró, Cogoiné dr. Boros Ágnes sk. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő